

ZASADY WEWNĘTRZNEJ KONTROLI JAKOŚCI PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Postanowienia ogólne

1. Niniejsze zasady wewnętrznej kontroli jakości podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, zwane dalej „zasadami kontroli jakości”, określają ogólne wymagania dla systemu wewnętrznej kontroli jakości usług czynności rewizji finansowej, zwanego dalej „systemem kontroli jakości”, wykonywanych przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych, zwane dalej „podmiotami uprawnionymi”.
2. Przez system kontroli jakości należy rozumieć procesy umożliwiające uzyskanie przez kierownictwo podmiotu uprawnionego racjonalnej pewności, że czynności rewizji finansowej są wykonywane zgodnie z obowiązującymi zasadami etyki zawodowej biegłych rewidentów, zwanymi dalej „zasadami etyki”, krajowymi standardami rewizji finansowej, zwanymi dalej „krajowymi standardami” oraz wewnętrznym standardem jakości podmiotu uprawnionego.
3. Każdy podmiot uprawniony obowiązany jest opracować, wprowadzić do stosowania i zapewnić skuteczne działanie systemu kontroli jakości odpowiedniego do zakresu i skali prowadzonej działalności.
4. Wymogi zasad kontroli jakości należy odczytywać i stosować w połączeniu z odpowiednimi wymogami zasad etyki oraz Kodeksu etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych, zwanej dalej „IFAC”.

System kontroli jakości

5. Podmiot uprawniony jest zobowiązany do zapewnienia, że sposób wykonywania czynności rewizji finansowej jest w pełni zgodny z odpowiednimi wymogami: zasadami etyki, krajowymi standardami, przepisami prawa oraz warunkami określonymi w umowie ze zleceniodawcą.
6. Mankamenty realizacji pojedynczych zleceń czynności rewizyjnych, same w sobie, nie wskazują na niewystarczalność przyjętego systemu kontroli jakości dla zapewnienia z racjonalną pewnością, że pracownicy i współpracownicy podmiotu uprawnionego nie

stosują się do krajowych standardów. Nieodłączne ograniczenia, jak np. indywidualne różnice w zrozumieniu wymogów zawodowych oraz zasad i procedur systemu kontroli jakości przez pracowników i współpracowników, mogą wpływać na stopień zgodności działania z zasadami i procedurami systemu kontroli jakości, a tym samym ograniczać jego efektywność i skuteczność działania.

7. System kontroli jakości powinien określać podstawowe zasady i procedury systemu kontroli jakości, dostosowane do zakresu i specyfiki działalności prowadzonej przez podmiot uprawniony, wiedzy, umiejętności i doświadczenia pracowników podmiotu uprawnionego przy zachowaniu zasad gospodarności (bilansu korzyści i kosztów).
8. Forma i zawartość podstawowych zasad i procedur systemu kontroli jakości, niezbędnych dla spełnienia przez podmiot uprawniony wymogów zasad kontroli jakości, jest wynikiem oceny przez kierownictwo podmiotu uprawnionego wymaganego poziomu szczegółowości, stosownie do uwarunkowań działalności podmiotu uprawnionego.
9. Podmiot uprawniony jest zobowiązany do rozważenia, czy postanowienia zasad kontroli jakości są wystarczające do osiągnięcia skutecznego działania systemu kontroli jakości, uwzględniając szczególne uwarunkowania jego działalności.

Elementy systemu kontroli jakości

Odpowiedzialność za jakość

10. Podmiot uprawniony jest zobowiązany do opracowania oraz wprowadzenia zasad i procedur promujących wewnętrzną kulturę zachowań ukierunkowanych na jakość wykonywanych czynności rewizji finansowej.
11. Kierownik podmiotu uprawnionego, w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 i Nr 165, poz. 1316), ponosi ostateczną odpowiedzialność za system kontroli jakości.
12. Opracowanie zasad i procedur systemu kontroli jakości oraz odpowiedzialność za jego skuteczne działanie powinny być powierzone osobie lub osobom gwarantującym realizację celu standardu.
13. Wszyscy wspólnicy (partnerzy), pracownicy i współpracownicy podmiotu uprawnionego są zobowiązani stosować się do zasad i procedur przyjętego przez podmiot uprawniony systemu kontroli jakości. Samokontrola nie jest wystarczająca dla spełnienia wymogów systemu kontroli jakości w rozumieniu zasad kontroli jakości.

Wymogi etyczne

14. Podmiot uprawniony określa zasady i procedury systemu kontroli jakości zapewniające przestrzeganie przez wszystkich współników (partnerów), pracowników i współpracowników wymogu niezależności (umysłu i wizerunku) oraz wykonywanie powierzonych zadań z należytą starannością i obiektywizmem.
15. Wspólnicy (partnerzy), pracownicy i współpracownicy podmiotu uprawnionego powinni być poinformowani o obowiązku przestrzegania zasad niezależności, uczciwości, obiektywizmu, zachowania tajemnicy, należytej staranności i zawodowych kompetencji przy wykonywaniu zadań.
16. Podmiot uprawniony jest zobowiązany uzyskać, przynajmniej raz na rok, oświadczenie potwierdzające spełnienie wymogu niezależności od każdego współnika (partnera), pracownika i współpracownika, zobowiązanych do zachowania niezależności. Powyższe nie wyklucza możliwości składania oświadczeń w odniesieniu do każdego zlecenia czynności rewizji finansowej, w którym pracownik/współpracownik uczestniczył.

Zarządzanie kadrami

17. Zarządzanie kadrami podmiotu uprawnionego obejmuje: nabór personelu, przydział do realizacji zleceń, rozwój zawodowy i system awansowania.
18. Zasady i procedury systemu kontroli jakości powinny zapewniać, że zatrudniani pracownicy mają właściwe predyspozycje, są wyznaczani do zleceń i prac odpowiednich do stopnia posiadanej wiedzy, umiejętności i doświadczenia, uczestniczą w procesie stałej edukacji zawodowej, a system awansowania uwzględnia wcześniejsze nabycie kwalifikacji niezbędnych do podjęcia zwiększonych obowiązków i odpowiedzialności.
19. Zasady i procedury systemu kontroli jakości w kwestii zarządzania kadrami obejmują również sposób wyznaczania kluczowego biegłego rewidenta i członków zespołu przewidzianych do realizacji zlecenia czynności rewizji finansowej.

Podejmowanie i kontynuacja zleceń

20. Podmiot uprawniony jest zobowiązany do wprowadzenia zasad i procedur podejmowania i kontynuacji relacji ze zleciennodawcą czynności rewizji finansowej.
21. Celem procedur jest ograniczenie ryzyka nawiązania relacji z klientem, u którego prawość i uczciwość działania kierownictwa może być kwestionowana, rozważenie wszystkich ryzyk związanych z realizacją danego zlecenia oraz zapewnienie, że podejmowane

zlecenie mieści się w kompetencjach podmiotu uprawnionego i dotzymane zostaną wszelkie wymogi etyczne.

22. Zasady i procedury podejmowania i kontynuacji zleceń obejmują m.in.: uzyskanie wszelkich informacji uznanych za konieczne do rozważenia i uzasadnienia decyzji w sprawie podjęcia i kontynuacji zlecenia, obowiązek udokumentowania sposobu rozwiązania problemów, które zostały zidentyfikowane w trakcie procesu akceptacji zlecenia oraz rozważenie, czy właściwa jest akceptacja zlecenia w przypadku ryzyka potencjalnego konfliktu interesów.
23. Procedury dotyczące podejmowania i kontynuacji zleceń powinny również uwzględniać wymogi nałożone stosownymi przepisami prawa.
24. Podmiot uprawniony może podjąć się wykonania czynności rewizji finansowej mimo negatywnego wyniku procedury podejmowania i kontynuacji zleceń, jeśli działa na zlecenie państwowego organu nadzoru.

Realizacja zleceń

25. Podmiot uprawniony jest zobowiązany do opracowania i wprowadzenia zasad i procedur systemu kontroli jakości odpowiednich dla zapewnienia realizacji zleceń zgodnie z właściwymi krajowymi standardami i odpowiednimi przepisami.
26. Zasady i procedury realizacji zleceń powinny obejmować wszystkie etapy zlecenia ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za nadzór nad jego realizacją oraz odpowiedzialności za przegląd wyników pracy.
27. Przegląd wyników pracy obejmuje w szczególności rozważenie:
 - a) zgodności sposobu wykonania prac z wymogami krajowych standardów i przepisów prawa,
 - b) identyfikacji wszystkich istotnych kwestii,
 - c) podjęcia stosownych konsultacji oraz udokumentowania i realizacji powstałych w ich wyniku wniosków,
 - d) zasadności rodzaju, harmonogramu i zakresu prac,
 - e) zasadności i udokumentowania wniosków z badania sprawozdania finansowego w świetle wykonanej pracy,
 - f) wystarczalności i adekwatności uzyskanej dokumentacji z badania sprawozdania finansowego dla celów wydania opinii oraz
 - g) zrealizowania celów badania sprawozdania finansowego.

28. Rozwiązywanie skomplikowanych, nietypowych bądź nowych dla zespołu realizującego zlecenie problemów wymaga zapewnienia korzystania, przez zespół realizujący zlecenie, z literatury fachowej i innych źródeł informacji oraz konsultacji, zarówno wewnętrznych, jak też zewnętrznych. Konsultanci powinni posiadać stosowną wiedzę, kwalifikacje i doświadczenie.
29. Istotę konsultacji, jej zakres i wnioski należy udokumentować i uzgodnić z konsultantem. Procedury konsultacji obejmują również zapewnienie, że wnioski z konsultacji zostaną uwzględnione.
30. Podmiot uprawniony jest zobowiązany do opracowania i wprowadzenia odpowiednich zasad i procedur przeglądu jakości zleceń dotyczących badania sprawozdań finansowych jednostek zaufania publicznego oraz ustalenia kryteriów poddawania przeglądowi jakości wszystkich pozostałych zleceń. Przegląd jakości zlecenia obejmuje w szczególności: omówienie z kluczowym biegłym rewidentem istotnych kwestii badania sprawozdania finansowego, przegląd wybranej dokumentacji badania sprawozdania finansowego w odniesieniu do istotnych zawodowych osądów podjętych przez zespół badający, przegląd sprawozdania finansowego, ocenę końcowych wniosków z badania sprawozdania finansowego oraz ocenę prawidłowości proponowanej opinii i raportu. Ostateczna opinia nie może być sporządzona i podpisana przed zakończeniem przeglądu jakości zlecenia. Powyższe postanowienia dotyczą odpowiednio przeglądu jakości innych zleceń niż badanie sprawozdania finansowego.
31. Przegląd jakości zlecenia może być przeprowadzany przez członków zarządu, kompetentnych pracowników podmiotu uprawnionego lub doświadczonych biegłych rewidentów z zewnątrz, działających na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z podmiotem uprawnionym.

Monitorowanie

32. Podmiot uprawniony jest zobowiązany do opracowania i wprowadzenia odpowiednich zasad i procedur dla skutecznego działania systemu kontroli jakości.
33. Monitorowanie obejmuje okresową ocenę adekwatności przyjętych zasad i procedur systemu kontroli jakości oraz ogólną efektywność systemu kontroli jakości.
34. Oceną powinny być objęte również wewnętrzne materiały i pomoce praktyczne opracowywane na użytek realizujących zlecenia czynności rewizji finansowej.

Dokumentacja

35. Podmiot uprawniony jest zobowiązany do rozważenia, czy jest potrzebna oraz w jakim zakresie jest niezbędna formalna dokumentacja systemu kontroli jakości. Kryterium oceny jest skuteczność przekazania pracownikom i współpracownikom zasad i procedur systemu kontroli jakości oraz skuteczność ich egzekwowania. Mniejsze podmioty uprawnione mogą stosować mniej sformalizowane zasady dokumentacji w postaci stosownych instrukcji postępowania, formularzy i list kontrolnych.
36. Podmiot uprawniony jest zobowiązany dokumentować zgodność działania z zasadami i procedurami systemu kontroli jakości. Forma i zakres dokumentacji może zależeć od szeregu czynników, takich jak wielkość podmiotu uprawnionego, jego organizacja, liczba biur, wielkość i charakter zatrudnienia, zakresy kompetencyjne pracowników i biur.
37. Dokumentacja systemu kontroli jakości oraz jego funkcjonowania jest własnością podmiotu uprawnionego, utrzymywaną przez okres nie krótszy niż wymagany dla poddania procedurze wewnętrznego monitoringu, zewnętrznego przeglądu jakości oraz kontroli Krajowej Komisji Nadzoru Krajowej Izby Biegłych Rewidentów i Komisji Nadzoru Audytowego.
38. W razie skreślenia podmiotu uprawnionego z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, prowadzonej przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, podmiot uprawniony ma obowiązek przekazania dokumentacji systemu kontroli jakości do Krajowej Izby Biegłych Rewidentów. Krajowa Izba Biegłych Rewidentów przechowuje tę dokumentację przez 5 lat licząc od końca roku, w którym nastąpiło skreślenie podmiotu uprawnionego z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, prowadzonej przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów. Zmiana formy prawnej podmiotu uprawnionego nie stanowi przeszkody do uznania kontynuacji działalności.

Postanowienia końcowe

39. W sprawach nieuregulowanych oraz w razie wątpliwości, podmiot uprawniony kieruje się postanowieniami Międzynarodowego Standardu Kontroli Jakości 1 dla firm wykonujących badania i przeglądy sprawozdań finansowych oraz inne usługi poświadczające i pokrewne, wydanego przez IFAC, oraz Międzynarodowego Standardu

Rewizji Finansowej 220 „Kontrola jakości badań historycznych informacji finansowych”¹⁾.

- 40.** Podmioty uprawnione zobowiązane są do stosowania odpowiednich postanowień zasad kontroli jakości do działalności polegającej na usługowym prowadzeniu ksiąg rachunkowych oraz innych usług, czynności i działalności.

¹⁾ Do badania sprawozdania finansowego za okres rozpoczynający się od dnia 15 grudnia 2009 r. stosuje się postanowienia Międzynarodowego Standardu Rewizji Finansowej 220 „Kontrola jakości w badaniu sprawozdania finansowego”.